

**ÓZBEKSTAN RESPUBLIKASÍ JOQARÍ BILIMLENDIRIW, ILIM HÁM
INNOVACIYALAR MINISTRILIGI**

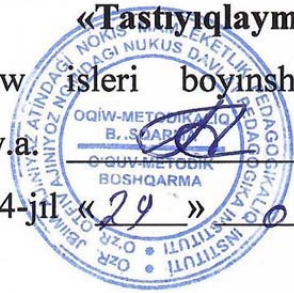
**ÁJINIYAZ ATÍNDAGÍ NÓKIS MÁMLEKETLIK
PEDAGOGIKALÍQ INSTITUTÍ**

«Tasfiyqlayman»

Oqıw isleri boyınsha prorektor

w.w.a. A. Abdiev

2024-jil «29» 06

**«QARAQALPAQ ÁDEBIYATÍ TARIYXÍ (Gárezsizlik dáwiri)»
PÁNI BOYÍNSHA**

SILLABUS

Bilim tarawı:	100000 – Gumanitar
Tálim tarawı:	110000 –Pedagogika
Tálim baǵdarı	60111500 – Ana tili hám ádebiyatı (Qaraqalpaq tili hám ádebiyatı)

Nókis - 2024

MODUL /PÁN SILLABUSI
60111500 – Ana tili hám ádebiyatı (Qaraqalpaq tili hám ádebiyatı)
jónelisi boyınsha

Pán atı:	«QARAQALPAQ ÁDEBIYATÍ TARIYXÍ (Ǵárezsizlik dáwiri)»
Pán túri:	Májbúriy
Pán kodı:	QÁT500
Jıl:	3
Semestr:	6
Tálim forması:	Kúndizgi
Shınıǵıwlar forması hám semestrge ajratılǵan saatlar	150
Lekciya	30
Ámeliy sabaqlar	-
Laboratoriya	-
Seminar	44
Ózbetinshe tálim	76
Kredit muǵdarı:	5
Bahalaw forması:	Imtixan
Pán tili:	Qaraqalpaq tili

Pán maqseti (PM)	
PM1	<p>Pándi oqıtıwdan maqset – talabalarǵa ǵárezsizlik dáwiri ádebiyatınıń rawajlanıw tendenciyası, ádebiy aǵımlar, kórkem obraz jasaw usılları hám házirgi dáwirdegi ádebiy janrlar, házirgi dáwirdegi lirikalıq qaharman máselesi, kórkem obrazlar, lirikalıq toplamlar (I.Yusupov, J.Izbasqanov, B.Genjemuratov, G.Dáwletova, S.Ibragimov, P.Mırzabaeva, G.Nurlepesova hám t.b. prozalıq dóretpeler: tariyxıy romanlar, roman-esseler, povestler, gúrriń hám novellalar (T.Qayıpbergenov, Sh.Seytov, O.Abdıraxmanov, M.Nızanov, Sh.Usnatdinov, K.Karimov, G.Esemuratova, S.Bahadırova, A.Atajanov, A.Sultanov, Ó.Ótewliev, J.Óteniyazov) házirgi dramaturgiyanıń jaǵdayı (K.Raxmanov, M.Nızanov, Q.Mátmuratov, S.Jumaǵulov), kórkem awdarmalar (Sh.Aymatovtıń «Tawlar qulaǵan máhál», «Kassandra tańbası», «Shınıǵısxannıń aq bultı» romanları) hám t.b. haqqında teoriyalıq bilim, kónlikpe hám túsiniklerin rawajlandırıwdan ibarat.</p>
Pándi ózlestiriw ushın zárúr bolǵan baslanǵısh bilimler	
1	Ádebiyat teorıyası
2	Qaraqalpaq ádebiyatı tariyxı
3	Ádebiyattanıwǵa kirisiw

Tálim nátiyjeleri (TN)	
TN1	Bilimler boyınsha: Pánniń wazıypası – talabalarǵa pániniń maqseti, predmeti hám wazıypaları, pánniń rawajlanıw tariyxı, ǵárezsizlik dáwiri ádebiyatınıń rawajlanıw baǵdarları, házirgi ádebiy process túsiniǵine teoriyalıq anıqlama, házirgi ádebiy processke tán nızamlılıqlar, házirgi dáwir qaraqalpaq ádebiyatınıń rawajlanıw baǵdarları boyınsha talqılawdı biliwi, házirgi dáwir ádebiyatınıń aldınǵı dáwir ádebiyattan tiykarǵı jetiskenlikleri hám XXI ásirdiń sońǵı 20 jıllıǵındaǵı qaraqalpaq ádebiyatınıń rawajlanıw tendenciyası haqqında maǵlıwmat beriw.
TN2	Poeziya, proza, dramaturgiyanıń úyreniliwi hám izertleniw máseleleri boyınsha talqılawı hám olardıń prezentaciyasın shólkemlestiriw hám de ilimiy dunyaqarasın qalıplestiriw, kórkem shıǵarmalardı analizlew tiykarında juwmaq shıǵarıwdı úyretiwden ibarat.
TN3	Talabalarǵa házirgi ǵárezsizlik dáwiri ádebiyatı hám ádebiy process boyınsha házirgi dáwirdegi ádebiy janrlar, házirgi dáwirdegi lirikalıq qaharman máselesi, kórkem obrazlar, lirikalıq toplamlar hám t.b. haqqında teoriyalıq bilim, kónlikpe hám túsinińlerin rawajlandırıwdan ibarat
TN4	Kónlikpeler boyınsha: Keleshektegi kásiplik iskerligine ádebiyat tariyxı, ádebiyat teoriiyası, ádebiyattanıwǵa kirisiw, ádebiy proces, ádebiy baylanıslar tariyxı, túrkiy xalıqlar ádebiyatı, tuwısqan xalıqlar ádebiyatı hám basqa ádebiyattanıw iliminiń tarawların úyreniwde fundamental bilimge iye boladı. (MK-1)
TN5	ilimiy-izertlew jumısların alıw barıwda áhmiyetli rol oynawı múmkin.
Pán mazmunı	
Shınıǵıwlar forması: lekciya (L)	
L1	Kirisiw. Ǵárezsizlik dáwiri ádebiyatınıń rawajlanıw baǵdarları
L2	Ǵárezsizlik dáwirindegi lirikada janrlıq, formalıq izlenisler
L3	Házirgi qaraqalpaq ádebiyatında poema janrı
L4	Ǵárezsizlik dáwirinde prozanıń rawajlanıw baǵdarları
L5	Házirgi qaraqalpaq ádebiyatında gúrriń janrı
L6	Kishi prozalıq shıǵarmalardıń novella janrı menen diffuziyalasıwı
L7	Esse janrınıń qalıplesiwi hám rawajlanıwı
L8	Házirgi qaraqalpaq ádebiyatında povest janrı
L9	Házirgi qaraqalpaq ádebiyatında memuar janrı

L10	Házirgi qaraqalpaq ádebiyatında detektivlik proza
L11	Ǵárezsizlik dáwirinde qaraqalpaq romanlarınıń rawajlanıw tendenciyaları
L12	Milliy romanlarda sintetizmniń payda bolıwı
L13	Házirgi dáwir ádebiyatında roman-esse janrı
L14	Roman-esse janrınıń kórkem-ideyalıq koncepciyası
L15	Házirgi qaraqalpaq prozasında fentezi janrı tuwralı
Shınıǵıwlar forması: seminar (S)	
S1	Ǵárezsizlik dáwir ádebiyatınıń rawajlanıw tendenciyası
S2	Ǵárezsizlik dáwiri ádebiyatında lirikalıq toplamlar (I.Yusupov, B.Genjemuratov hám B.Seytaev)
S3	Ǵárezsizlik dáwirindegi lirikalıq janrlar
S4	Ǵárezsizlik dáwiri ádebiyatında lirikalıq qaharman problemi (X.Dáwletnazarov, Á.Ótepbergenov, O.Sátbaevlar mısasında)
S5	Ǵárezsizlik dáwir ádebiyatında qızlar poeziyası (N.Tóreshova, M.Jumanazarova, G.Dáwletova, P.Mırzabaeva)
S6	Házirgi dáwirde poema janrı (B.Genjemuratov, N.Tóreshova, G.Dáwletovalardıń poemaları mısasında)
S7	Ǵárezsizlik dáwirinde dástan janrı (Á.Ótepbergenov hám N.Tóreshovalardıń dástanlıq shıǵarmaları mısasında)
S8	Ǵárezsizlik dáwiri ádebiyatında gúrriń janrı
S9	A.Sultanov novelaları
S10	M.Nızanovtıń povestleri
S11	Házirgi dáwir ádebiyatında hújjetli povestler (Sh.Usnatdinov, Ó.Ótewliev shıǵarmaları mısasında)
S12	T.Qayıpbergenovtıń roman-esseleriniń kórkem-ideyalıq koncepciyası
S13	Házirgi dáwir ádebiyatında memuar janrı
S14	Házirgi qaraqalpaq ádebiyatında tariyxıy-publicistikalıq esseler (M.Nızanov, S.Ibragimov shıǵarmaları mısasında)
S15	Házirgi ádebiy processte qızlar prozası (G.Esemuratova, S.Bahadırova, H.Ótemuratova)
S16	K.Karimovtıń tariyxıy romanları
S17	M.Nızanovtıń «Aqıret uyqısı», «Dushpan», «Ashıq bolmaǵan kim bar» romanlarında qaharman obrazı
S18	O.Ábdiraxmanovtıń Aral-tábiyat temasındaǵı ocherk-esseleri
S19	A.Ábdievтіń «Jin-jıpırlar uyası» romanınıń janrlıq-stillik ózgeshelikleri
S20	Ǵárezsizlik dáwir ádebiyatında ádebiy sáwbet janrı (Q.Orazımbetov penen M.Nızanov, S.Ibragimov penen bir topar ádebiyatshı alımlar)
S21	Házirgi qaraqalpaq romanlarında repressiya qurbanları

S22	Házirgi dáwirdegi dramalıq shıǵarmalar
------------	--

№	Óz betinshe tálim (ÓT)	
1	Seminar shınıǵıwlarǵa tayarlıq kóriw hám úy jumısların orınlaw	20
2	Máseleler (kazus)lar dúziw	6
3	Berilgen dáreklerdi awdarma islew	10
4	Pán boyınsha belgilengen bir tema boyınsha esse jazıw	10
5	Ilimiy konferenciyaǵa tezis tayarlaw	10
6	Berilgen tema boyınsha referat jumısın tayarlaw	20
Jámi		76

Tiykargı ádebiyatlar	
1	Orazımbetov Q. Tańlamalı shıǵarmalar toplamı. (eki tomlıq) I tom., - Nókis: Bilim, 2018.
2	Orazımbetov Q. Tańlamalı shıǵarmalar toplamı. (eki tomlıq) II tom., - Nókis: Bilim, 2018.
3	Orazımbetov Q. Hazirgi qaraqalpaq lirikasınıń kórkem formalarınń evolyutsiyası ham tipologiyası. – Nókis: Bilim, 2004.
4	Paxratdinov A. Allambergenov K, Bekbergenova M. XX asir qaraqalpaq ádebiyatı tariyxı, Nókis, Bilim, 2011.
5	Nurjanov P. Gárezsizlik dáwiri qaraqalpaq prozası, - Nókis: Bilim, 2003.
6	Xalizev V.E. Teoriya literaturı. – Moskva: Vısshaya shkola, 2002.
Qosımsha ádebiyatlar	
1	Esenov J. Poeziya juldızı (I.Yusupov dóretiwshiliginiń geypara máseleleri). Nókis, «Bilim», 2003.
2	Nurjanov P. Házirgi qaraqalpaq romanı poetikası (kompoziciyalıq hám janrlıq-stillik ózgeshelikleri). – Nókis: Bilim, 2008.
3	Nurjanov P. Házirgi qaraqalpaq romanı (syujet hám konflikt poetikası. – Nókis: Bilim, 2009

Talabanıń pán boyınsha ózlestiriw kórsetkishin qadaǵalawda tómendegi kriteriya usınıs etiledi:

A) «5» (bes) baha alıw ushın talabanıń bilim dárejesi tómendegilerge juwap beriwi lazım.

- pánniń mánis-mazmunın tolıq bilse ;
- pánniń temaların bayan etiwdi ilimiylik hám logikalıq pikirlew qábileti, ilimiy qáte hám aljasıwlarǵa jol qoymasa;

- pán boyınsha tema materiallarınıń teoriyalıq yaqı ámeliy áhmiyeti haqqında anıq pikirlewge iye bolsa;
- pán boyınsha erkin pikirlew qábiletin kórsete alsa;
- berilgen sorawlarǵa anıq hám qısqa juwap bere alsa;
- konspektke puxta tayarlanǵan bolsa;
- ózbetinshelerdi tolıq orınlaǵan bolsa;
- pánge tiyisli nızamlar hám basqa da normativ hújjetlerdi tolıq ózlestirse;
- pánge tiyisli temalardan biri boyınsha maqala járiyalaǵan bolsa;
- tariyxıy processlerdi talkılay alsa;

B) «4» (tórt) baha alıw ushın talabanıń bilim dárejesi tómendegilerge juwap beriwı lazım.

- pánniń temaların bayan etiwdi ilimiylik hám logikalıq pikirlew qábileti, ilimiy qáte hám aljasıwlarǵa jol qoymasa;
- pánniń mazmunın ámeliy áhmiyetin túsingen bolsa;
- pán boyınsha berilgen wazıypa hám tapsırmalardı oqıw baǵdarlaması boyınsha orınlasa;
- pán boyınsha berilgen sorawlarǵa tuwrı juwap berse;
- konspektke puxta tayarlanǵan bolsa;
- ózbetinshelerdi tolıq orınlaǵan bolsa;
- pánge tiyisli nızamlar hám basqa da normativ hújjetlerdi tolıq ózlestirse;

V) «3» (úsh) baha alıw ushın talabanıń bilim dárejesi tómendegilerge juwap beriwı lazım.

- pán boyınsha ulıwma túsinikke iye bolsa;
- pándegi temalardı tar sheńberde jarıtıp, bayan etiwde ayırım kemshiliklerge jol qoysa;
- bayan etiw anıq bolmasa;
- pán boyınsha sawallarǵa tolıq juwap bermese;
- pán boyınsha tekst puxta islenbegen bolsa;

G) «2» (eki) baha alıw ushın talabanıń bilim dárejesi tómendegilerge juwap beriwı lazım.

- pán boyınsha sabaqlarǵa tayarlıq kórilmegeń bolsa;
- pán boyınsha shınıǵıwlarǵa tán hesh qanday pikirlewge iye bolmasa;
- pán boyınsha tekstlerdi basqalardan kóshirip alǵanlıǵı sezilip tursa;
- pán boyınsha tekst qáte hám kemshiliklerge jol qoysa;
- pán tiyisli berilgen sorawlarǵa juwap bermese;
- pándi bilmese.

Pán oqıtıwshısı boyınsha maǵlıwmat

Avtor:	Matimov Koshkarbay Genjebaevich, filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD)
E-mail	<u>matimov81@gmail.com</u>
Oqıw ornı:	Ájiniyaz atındaǵı NMPI Qaraqalpaq ádebiyatı kafedrası
Pikir bildiriwshiler	I.Mambetov - filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD) H. Allambergenov - filologiya ilimleri boyınsha filosofiya doktori (PhD)

Bul Sillabus institut oqıw-metodikalıq keńesiniń 2024-jıl 29 06 / / sanlı májilis bayanı menen tastıyıqlanǵan.

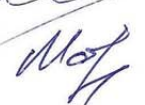
Bul Sillabus Qaraqalpaq ádebiyatı kafedrasınıń 2024-jıl 27 06 / / sanlı májilis bayanı menen maqullanǵan.

Oqıw-metodikalıq basqarma baslıǵı:

Fakultet dekanı:

Kafedra baslıǵı:

Dúziwshi:

 A.Ábdiev
 B.Davletov
 S.Qazaxbaev
 K.Matimov